

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania K. B. i A. B.
od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20
sierpnia 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 21 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 704/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 marca 2021 r. (znak: [...]) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, powołując się na przepisy art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 3a ust. 1, art. 4 ust. 1, art. 5b ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, 2 i 2a, art. 16 ust. 1 pkt 1, ust. 3 w zw. z art. 6 pkt 1, także art. 17 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2021 r., poz. 266 t.j.), stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników dla K. B. w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i ubezpieczenia emerytalno-rentowego w okresie od 1 lutego 2021 r. do 28 lutego 2021 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek od wymienionego dnia. Rolniczy organ

rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 1 lutego 2021 r. do 28 lutego 2021 r. w wymiarze dziennym w związku z przekroczeniem kwoty minimalnej wynagrodzenia brutto. Wskazał, że osiągnięta kwota przychodów brutto za miesiąc luty 2021 r. wyniosła 3.336 zł.

Wyrokiem z 30 czerwca 2021 r. (sygn. akt III U 332/21) Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z wniosku K. B. i A. B. przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że stwierdził, iż K. B. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia: emerytalno-rentowego, wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego w okresie od 1 lutego 2021 r. do 28 lutego 2021 r.

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 21 marca 2023 r. (sygn. akt III AUa 704/21) oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wywiódł organ rentowy, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. naruszenie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (*dalej jako u.u.s.r.*) poprzez jego błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że rozliczenie miesięczne rozumiane jest jednoznacznie i nakazuje rozliczenie przychodu osiąganego przez wnioskodawczynię z tytułu umowy zlecenia w okresie rocznym, a nie miesięcznym, co skutkowało objęciem wnioskodawczynie K. B., ubezpieczeniem społecznym rolników w zakresie ubezpieczenia: emerytalno-rentowego, wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego w okresie od 1 lutego 2021 r. do 28 lutego 2021 r., pomimo faktu, że wnioskodawczynie w tych okresach przekroczyła granicę minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Z uwagi na wyżej stawiane zarzuty, skarżący wniósł o:

1. uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie (sygn. akt III AUa 704/21) z 21 marca 2023 r. i orzeczenie, co do istoty sprawy poprzez: oddalenie odwołania wnioskodawczynie od decyzji z 22 marca 2021 r. w całości oraz zasądzenie od wnioskodawców na rzecz organu rentowego kosztów postępowania w I instancji, zasądzenie od wnioskodawców na rzecz organu rentowego kosztów

postępowania w II instancji oraz wynikłych z niniejszej skargi kasacyjnej według norm przepisanych;

ewentualnie

2. uchylenie wyroku z 21 marca 2023 r. (sygn. akt III AUa 704/21) Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania w I i II instancji oraz kosztów procesu wynikłych z niniejszej skargi kasacyjnej.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący organ rentowy wskazał na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego przejawiającego się rzeczywistym problemem prawnym który sprowadzał się do rozstrzygnięcia kwestii: czy określenie zawarte w art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników „przychód osiągnany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym”, należy rozliczać jako przychód osiągnany w danym miesiącu czy w rozliczać w okresie rocznym?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do jej przyjęcia i merytorycznego rozpoznania z niżej wskazanych przyczyn.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w

skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 Nr 13, poz. 5; z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

W związku z tym nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 3 marca 2020 r., II PK 36/19, LEX nr 3034647; z 12 maja 2020 r., I UK 128/19, LEX nr 3026475; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 Nr 13, poz. 5).

Należy zatem wskazać, że w wyroku Sądu Najwyższego z 19 października 2022 r. (III USKP 151/21, LEX nr 3509771) wyjaśniono, że skoro w art. 5b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników używa się tylko wyrażenia "w rozliczeniu miesięcznym" a brak jest określenia okresu rozliczeniowego miesięcznego, to nie ma podstaw do przyjmowania, aby rozliczenie miesięczne zawęzać tylko do okresu miesiąca, w którym ubezpieczony otrzymał przychód ze zlecenia. Wyrażenie "w rozliczeniu miesięcznym" uzasadnia stwierdzenie, że chodzi tu o algorytm, w którym przychody dzieli się przez liczbę miesięcy danego okresu rozliczeniowego. Uprawnione może być stwierdzenie, że chodzi o 12-miesięczny okres rozliczeniowy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2023 r., III USK 287/22, LEX nr 3569766).

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 19 października 2022 r. (III USKP 151/21, LEX nr 3509771) uznając, że wyrażenie "w rozliczeniu miesięcznym" uzasadnia stwierdzenie, że chodzi tu o algorytm, w którym przychody dzieli się przez liczbę miesięcy danego okresu rozliczeniowego. Uprawnione więc

może być stwierdzenie, że chodzi o 12-miesięczny okres rozliczeniowy. Skoro rolnik może prowadzić działalność gospodarczą do wysokości określonych dochodów, które w aspekcie utrzymania ubezpieczenia społecznego rolników rozlicza się co roku, a na działalność gospodarczą - art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - składają się wszak pojedyncze umowy cywilne (zlecenia), to również dla samodzielnego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli dla zlecenia poza działalnością gospodarczą, okresem rozliczeniowym *per analogiam* również może być okres roczny, z zastosowaniem rozliczenia miesięcznego, czyli okres roczny wynikający z art. 5a ust. 2 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W rozliczeniu miesięcznym chodzi więc o średnią miesięczną a nie tylko o przychód uzyskany w danym miesiącu.

Stanowisko powyższe uznać należy w orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowane (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2023 r., III USK 287/22, Legalis nr 2950384).

W niniejszej sprawie nie mamy więc do czynienia z zagadnieniem nowym, wymagającym zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy – nie występuje więc istotne zagadnienie prawne, w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]